

Planeringsavdelningen
Fredrik Selander
016 - 544 2070
fredrik.selander@energimyndigheten.se

Regeringen
Näringsdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Energimyndighetens regelförenklingsarbete

1. Inledning

1.1. Beskrivning av Energimyndighetens ansvarsområde

Energimyndigheten ingår i tre av de mätområden som omfattas av Nuteks databas Malin, nämligen energi-, miljö- och produktmätningen. De regelverk som genererar kostnader i Malin är Program för energieffektivisering, energistatistiken, beredskapslagring av olja, elcertifikat och märkning av hushållsapparater.

1.2 Mätningar av de administrativa kostnaderna

Den totala uppmätta administrativa kostnaden som orsakas av Energimyndigheten uppgår till ca 199 miljoner kronor. Fördelningen av kostnader i databasen Malin är Program för energieffektivisering (136,8 miljoner kronor), energistatistiken (48,8), beredskapslagring av olja (3,8), elcertifikat (7,8) och märkning av hushållsapparater (1,7).

Det regelverk som innebär högst kostnader är alltså Program för energieffektivisering. Av kostnaderna kan konstateras att 135 miljoner kronor är kopplade till ansökningsförfarandet och den tvåårsrapportering som utfördes under 2006-2007. Detta innebär att dessa kostnader för närvarande inte är aktuella för framtiden och kostnaderna därför kan lyftas bort från den aktuella mätningen (energimätningen).

Den kostnadsmässigt näst största posten för Energimyndigheten är energistatistiken (energimätningen). I databasen Malin är informationskraven i detta regelverk rubricerade som C-krav. I själva verket görs återslagrapportering för vissa av dessa informationskrav på internationell nivå, vilket gör att en översyn bör göras för att kategorisera de olika informationskraven utifrån de tre nivåerna A, B och C. Detsamma gäller för informationskraven på beredskapsområdet (energimätningen).

Elcertifikatsystemet, som ingår i miljömätningen, är det regelområde där Energimyndigheten kommit längst i sitt arbete att minska den administrativa bördan för företagen.

I produktmätningen återfinns regelverket för märkning av hushållsapparater. I detta fall är reglerna styrda av EU-direktiv, vilket försvårar möjligheterna till regelförändringar.

2. Inriktning och arten av det regelförenklingsarbete som Energimyndigheten bedriver

Energimyndigheten redovisade i sin handlingsplan från 2007 olika åtgärder som syftar till att minska de administrativa kostnaderna för företag. Exempel på sådana åtgärder är förenkling av administrativa processer i form elektronisk kommunikation mellan företag och myndigheten. Denna möjlighet finns redan i bland annat systemen för elcertifikat och program för energieffektivisering. På statistikområdet arbetas det med att dels i större utsträckning möjliggöra elektronisk inlämning av statistikuppgifter, dels få en enhetlighet och samordning på uppgiftslämnandet.

Ett exempel på detta är samordning av uppgifter innebärande att uppgifter kan lämnas och användas för flera olika syften. Det aktuella fallet avser energistatistik för lokaler och energideklarationer. Vissa av dessa uppgifter är samma uppgifter och avsikten är att Energimyndigheten, som ansvarar för energistatistiken, och Boverket, som ansvarar för energideklarationerna, ska samordna dessa uppgifter så att en uppgiftslämnare bara behöver lämna uppgifter en gång. Dessutom kan redan idag uppgifterna användas så att fastighetsägare kan jämföra energiåtgång mm med andra fastighetsägare. Energimyndigheten har tagit fram ett IT-system som kallas e-nyckeln och Boverket ett som kallas Gripen. Ett långt framskridet arbete pågår nu mellan myndigheterna för att både tekniskt och juridiskt kunna samordna uppgifter mellan dessa båda IT-system.

I handlingsplanen för 2007 tas också upp arbete med att minska handläggningstider samt att bistå företag med att på ett strukturerat sätt ge dem information inom delar av Energimyndighetens verksamhetsområde. Informationsflödet är stort och det kan för företagen krävas mycket tid för att på olika ställen i informationsfloran ta till sig den information som behövs i ett speciellt syfte. Det pågår här ett arbete med att inom olika delar av myndighetens verksamhet sammanställa information och sedan låta företag prenumerera på nyhetsbrev kopplat just till olika delar av myndighetens verksamhet. Ett företag får då via mail uppdateringar av ny information och behöver inte ta tid till att aktivt söka efter informationen.

För att nå 25-procentmålet är det dock arbetet med att förenkla myndighetens föreskrifter som är i fokus. Arbete pågår inom alla de regelområden som har blivit

mätta i Nuteks mätningar. Särskilt fokus är satt på reglerna för energistatistiken, elcertifikat och beredskapslagring.

Inriktningen på regelförenklingsarbetet har egentligen inte ändrats eftersom myndigheten jobbar i enlighet med vad som anges i handlingsplanen från 2007. Däremot kan sägas att inriktningen kopplat till regeringsuppdraget att minska de administrativa kostnaderna med 25 procent är ändrat så till vida att fokus är satt till det som går att mäta i databasen Malin.

Energimyndigheten har sökt utnyttja databasen Malin i sitt regelförenklingsarbete. Mätresultaten för de olika informationskraven i databasen har påverkat inriktningen på arbetet. Energimyndigheten vill i sammanhanget framföra att databasen varit till hjälp i arbetet. Det är emellertid av stor vikt i myndighetens arbete att resultaten i databasen kompletteras med samråd med företagen för att verkligen fånga upp vad företagen upplever som administrativt krångligt.

Energimyndigheten har också försökt hitta metoder för att komma fram till förenklingar inom de olika regelområdena som myndigheten har att tillämpa. Metoden varierar mellan olika regelområden beroende på hur populationen av företag ser ut. En slutsats som kan dras är att det kan behöva användas flera olika metoder för att verkligen få in värdefulla synpunkter från företagen. En kombination av dels en enkät/remiss riktad till en stor population av företag där myndigheten lämnar förenklingsförslag och uppmanar företagen att göra detsamma, dels riktade kontakter med personer på företag där det redan finns en etablerad kontakt med personen och myndigheten har visats sig framgångsrik. Befintliga referensgrupper, användarråd etc. ska naturligtvis också utnyttjas.

3. Samråd med näringslivet

Som nämnts ovan har samråd skett på olika sätt och också med utnyttjade av befintliga samrådsgrupper. Dessutom har myndigheten deltagit i samrådsmöten arrangerade av näringsdepartementet med deltagare från olika branschorganisationer samt myndigheter.

3.1 Genomförda samråd

I arbetet med att förenkla regelverket för elcertifikat arbetade Energimyndigheten först internt fram ett antal förslag som sedan skickades ut på remiss till ca 60 företag. I remissen uppmanades företagen vidare att själva komma med förslag. Dessutom togs kontakter direkt med personer på företag - personer som genom bland annat tidigare referensgrupper på området visat stort engagemang i frågor rörande regelverket. Dessutom utnyttjades ett befintligt användarråd för diskussion av förenklingsförslagen. Detta arbete har pågått under våren och hösten 2008. Det bör tilläggas att myndigheten sedan starten av elcertifikatsystemet byggt upp en god kontakt med företrädare för branschen - något som har varit till stor hjälp i det nu aktuella regelförenklingsarbetet.

Inom området för energistatistik finns ett användarråd som är väl lämpat för diskussioner om förenlingsåtgärder. I rådet finns företrädare för myndigheter och uppgiftslämnare.

Det bör noteras att det råd som finns för den offentliga statistiken (ROS) har bildat en undergrupp med syfte att samordna uppgifter mellan myndigheter. Energimyndigheten har en företrädare i denna undergrupp.

Inom beredskapsområdet har Energimyndigheten genomfört förenklingar i regelverket som träder i kraft nu vid årsskiftet. Dessa förenklingar är resultatet av möte mellan myndigheten och branschföreträdare tidigare i år. Dessutom kommer myndigheten att genomföra ett förenklingsarbete med samma metod som för elcertifikatsystemet under första halvåret 2009. Inom beredskapsområdet kan noteras att det finns ett fåtal företag som omfattas av regelgivningen. Detta gör att myndigheten har god kontakt med företrädarna från företagen, vilket kommer att utnyttjas i det fortsatta förenklingsarbetet.

3.2 Förslag från näringslivet som myndigheten avser arbeta vidare med

Förslag: Förordning (1995:971) om beredskapslagring av olja och kol: Kravet att hålla lager på dagsbasis uttrycks som arbetsmässigt mycket belastande och det föreslås att lagringsskyldigheten bör grundas på kalendermånad istället. Det föreslogs vidare en minskad frekvens i rapporteringen av lagringsplats, då det inte anses nödvändigt att rapportera detta varje kvartal.

Numera får varje lagringsskyldig lagerrapporten i form av excel-dokument där lagerplatserna kan fyllas i en gång och sedan återanvändas för nästkommande månad. Ett företag har haft synpunkter på detta och kontakt ska tas med dem om att besöka dem för en genomgång av lagerrapporteringen.

Förslag: Förordning (1995:971) om beredskapslagring av olja och kol: Ett antal dokument och rapporter, bland annat "ansökan om utlandslagring" skall undertecknas av VD och det upplevs som ett tidskrävande moment att få VD:s signatur på det aktuella dokumentet. Det anses att de ansvariga som sammanställt dokumentet även borde få underteckna det.

Detta är ett generellt problem. I kommunikation med myndigheter där ansökningar, deklARATIONER och liknande dokument ska lämnas in ställs krav på firmatecknarens underskrift ytterst för att ansvar ska kunna utkrävas att uppgifterna är korrekta. En lösning är att acceptera annans underskrift om det genom delegeringsbestämmelser överlåtits rätten att underteckna.

Energimyndigheten förutser att det kan komma ytterligare förslag från näringslivet avseende ovan nämnda förordning under det fortsatta regelförenklingsarbetet under våren 2009.

Förslag: STEMFS 2006:1 Statens Energimyndighets föreskrifter om uppgifter till energistatistik, 2 § 2 punkten: Feedback på vad statistiken används till önskas av de intervjuade företagen. Detta skulle kunna leda till att informationskravet skulle upplevas som mindre betungande. Företagen har svårt se nyttan för egna verksamheten.

Energimyndigheten kommer att arbeta med att rikta information till uppgiftslämnare med syfte att de ska få feedback på sitt uppgiftslämnande.

Förslag: Vad avser Lag (2004:1196) om program för energieffektivisering efterfrågar företagen förhandsinformation om vilka uppgifter som kommer att krävas i femårsredovisningen, så att de kan förbereda sin redovisning i enlighet med de specifika uppgifter som Energimyndigheten önskar. Då skulle företagen kunna förbereda sig genom att samla in relevant data och implementera denna process i företagets övriga redovisning. Eftersom innehållet i femårsredovisningen offentliggörs mot slutfasen av programmet kan det möjligtvis uppstå problem med att vissa företag saknar relevant data då de inte på förhand känt till vilken information som är relevant.

Företagen fick information om vilka uppgifter som kommer att krävas vid konferensen "Energiintensiven" den 4 och 5 november 2008. I befintliga föreskrifter finns också anvisningar om vilka uppgifter som kommer att krävas vid femårsredovisningen. Den informationen har varit tillgänglig under hela programperioden. Däremot har inte redovisningssystemet visats tidigare eftersom det har varit under uppbyggnad. Systemet visades första gången vid nämnda konferens. Arbete kommer också att vidtas för att komplettera befintlig föreskrift.

Förslag: Statens Energimyndighets föreskrifter om uppgifter till energistatistik, 2 § 4 punkten, Energistatistik avseende naturgas: Denna kan förenklas genom att företagen själva skulle kunna gå in på Energimyndighetens hemsida och fylla i uppgifterna.

Energimyndigheten har inlett ett arbete med att se över hur statistikuppgifter på energiområdet lämnas. En inventering av hur uppgifter lämnas pågår i samarbete med SCB, som på uppdrag av Energimyndigheten hämtar in de flesta uppgifter som myndigheten ansvarar för. Detta arbete beräknas fortgå under hösten 2008 och del av 2009. Syftet är möjliggöra för elektroniskt inlämnande av uppgifter och att skapa enhetlighet i hur uppgifter lämnas. Samordning med andra aktörer ska också sökas, för att inte uppgifter ska behöva lämnas dubbelt.

Förslag: Förordning (1994:796) om information och samråd om priser på råolja och oljeprodukter och 1995:971 Förordning om beredskapslagring av olja och kol: Alla blanketter nödvändiga för uppfyllandet av informationskrav borde finnas tillgängliga för nedladdning, alternativt att varje företag får ett "e-konto" hos Energimyndigheten där all information kan läggas in.

Vad gäller förordning 1995:971 finns samtliga blanketter på Energimyndighetens hemsida. Avseende förordning 1994:796 ska Energimyndigheten överväga en lösning för att dessa blanketter också ska finnas tillgängliga elektroniskt.

Förslag: Ett förenklingsförslag i förhållande till Förordning (1995:971) om beredskapslagring av olja och kol är att det borde finnas möjlighet att täcka upp ett eventuellt underskott i lagret under innevarande månad, vilket sporadiskt uppkommer även med god planering och framförhållning. Det är svårt att förutse leveranser och tidigare fanns möjligheten att köpa av andra bolag under innevarande månad för att täcka upp ett eventuellt minus i lagret, vilket ses som en bättre lösning. Det som sker i nuläget vid eventuellt underskott i lagret är att en straffavgift tas ut, vilket medför både en direkt kostnad vid inbetalningen, men också indirekt då inbetalningen skall administreras. Vidare förefaller det som att de bolag som har raffinaderier kan använda cisterner och egna depåer för beredskapslagring. Detta innebär att de inte har samma problem med beredskapslagring som de utan raffinaderikapacitet. Detta ses av de sist nämnda företagen som en konkurrensfördel för de först nämnda.

Detta styrs av internationella avtal och EU-direktiv. Nytt direktiv kommer att komma och här är tendensen att ytterligare styra upp med syfte att skydda EU i en eventuell energikris.

Förslag: STEMFS 2005:5-2005:12 4-5§§: För att tillgodose kraven som ställs på märkning kopplat till hushållsapparater finns totalt sju olika grundetiketter (informationsblad) som tillhandahålls av branschorganisation Elektriska Hushålls Leverantörer (EHL) till medlemsföretagen. Etiketterna ger grundläggande information om de olika energiklasserna som finns, hur bullersiffran ska tolkas samt en del annan information. Dessa grundetiketter är leverantörerna ålagda att tillhandahålla till sina återförsäljare. Enligt EHL är de sju olika etiketterna snarlika men skiljer sig något i storlek. Bestämmelser om etiketternas utseende menar organisationen kommer ifrån Konsumentverket. Branschorganisationen anser att om dessa etiketter höll samma storlek skulle man spara tryckkostnader eftersom större serier då kan beställas vilket i sin tur skulle sänka kostnaden för medlemsföretagen.

Frågan om etikettens utformning styrs av EG-direktiv – här styrs i detalj etikettens format, färg och vilka begrepp som får användas. Märkningen är gemensam för hela EU. Det är på gång med revidering av energimärkningsdirektivet. Det finns förslag på att ändra märketikettens utseende och design, men inget förslag omfattar etikettens storlek. Etiketten kan inte heller vara hur liten som helst, eftersom informationen på den ska gå att läsa. En bedömning är att det kommer att vara den idag största grundetiketten som kommer att användas på alla produktgrupper.

3.3 Redovisning av genomförda förslag som inkommit från näringslivet

Förslag: STEMFS 2004:4 Staten energimyndighets föreskrifter och allmänna råd om beredskapslagring av olja och kol. Möjliggöra för lagringsskyldiga bolag att teckna lagringsavtal vilka avser en tidsperiod som sträcker sig över flera lagringsår.

Ändringen träder i kraft den 1 januari 2009 och riktar sig till samtliga lagringsskyldiga bolag, d.v.s. oljebolag som säljer mer än 50 000 kubikmeter oljeprodukter och oljeförbrukande bolag som använder mer än 5 000 kubikmeter oljeprodukter per kalenderår. Konsekvensen av åtgärden blir att antalet lagringsavtal blir färre med minskade administrationskostnader för såväl bolag som myndighet som följd.

4. Redovisning av åtgärder

4.1 Nya åtgärder som tillkommit sedan handlingsplanen 2007

Energimyndigheten bedömer att de åtgärder som omnämns i handlingsplanen 2007 i allt väsentligt täcker in det arbete som pågår avseende att minska de administrativa kostnaderna och i övrigt för att få en förändring i företagens vardag. Det som kan ses som nytt är den intensifiering som har gjorts just på regelverket för att söka nå 25-procentmålet.

4.2 Åtgärder som genomförs 2009 och därefter

4.2.1 Åtgärder som minska de administrativa kostnaderna

Elcertifikatsystemet

Flera förändringsförslag kommer utredas vidare under 2009. Hela föreskriften inklusive formulär och anvisningstexter omfattas av denna utredning. Ett konstaterande som kan göras är att de förslag som generellt sett ger mest effekt är sådana som innebär ändringar i lag eller förordning och inte i myndighetsföreskrift. Ett antal sådana förslag lämnas i kapitel 7 nedan avseende elcertifikatsystemet. Ett annat konstaterande är att just inom elcertifikatsystemet har Energimyndigheten verkligen gått till botten med att söka nå 25-procentmålet genom ändringar i regelverket. Den förändring myndigheten ser möjlig med de förslag som finns är ca 10 procent (inklusive förändringar i lag och förordning). Detta ska också ses mot bakgrund av att myndigheten redan sedan införandet av elcertifikatsystemet år 2003 har haft ett förenklingsarbete. Det som därför blir nödvändigt för att nå målet om 25 procent är förändringar av mer radikal natur – att t.ex. ta bort hela deklaraionsförfarandet. En sådan förändring måste dock utredas ordentligt bland annat ur rättssäkerhetssynpunkt. Beslut om sådan åtgärd är vidare något som inte myndigheten förfogar över, eftersom det kräver lagändring. Energimyndigheten kommer att återkomma med denna diskussion i redovisningen av det nyligen lämnade uppdraget till den 16 februari 2009, där myndigheten i databasen Malin ska ha identifierat och lämna förslag till

regeringen på regelförändringar som kan leda till 25 procents minskning av företagens administrativa kostnader.

Energimyndigheten avser genomföra förändringar i myndighetens föreskrifter för elcertifikat under våren 2009.

Beredskapslagring av olja och kol

Som ovan beskrivits kommer samma metod som använts för elcertifikatsystemet att användas för detta regelområde. Det inledande interna arbetet kommer att starta under januari 2009. Arbetet beräknas sedan pågå under 2009 med avsikten att ikraftträdande av förenklingsåtgärder ska kunna göras innan 2010, för att ingå i uppföljningen av mätningen under våren 2010.

Målsättningen för detta arbete är förstås 25 procents kostnadsminskning utifrån Nuteks mätningar. En bedömning är att uppfyllandet av målet kräver åtgärder som omfattas av regeringsuppdraget som ska redovisas den 16 februari.

Energistatistiken

Ändringar i regelverket för inhämtande av statistikuppgifter innebär vissa komplikationer, då delar av rapportering också rapporteras vidare internationellt. Förenklingsarbetet inom detta område är mer inriktat på hur uppgifterna tas in istället för vilka uppgifter som tas in. Detta arbete redovisas därför i nästa avsnitt.

Det går dock att hitta förenklingar i regelverket och ett exempel på det är att i el och fjärrvärmestatistiken använda de uppgifter företag lämnar månads- eller kvartalsvis till årsstatistiken. Förenklingen för företagen blir att de inte behöver lämna uppgifter på årsbasis utan myndigheten använder sig av t.ex. månadsstatistiken och räknar själv ut statistiken på årsbasis

Energimyndigheten kommer under 2009 att söka efter ytterligare sådana exempel på förenklingar och också fatta beslut om detta under året.

Dessutom är det viktigt att framhålla det arbete som inletts genom undergruppen till Rådet för den officiella statistiken att samordna statistikmyndigheternas uppgiftsinhämtande.

Märkning av hushållsapparater

Energimyndigheten har för detta regelverk, som ingår i mätområdet för produkter, totalt tio föreskrifter. Ett arbete har här inletts för att söka minska ner antalet föreskrifter och samtidigt utveckla informationen kopplad till regelverket. Detta arbete är dock kopplat till vissa EU-direktiv på produktområdet. Ambitionen från myndighetens sida är få till stånd vissa förenklingar under 2009. Totalt sett är kostnaden för detta regelverk satt till 1,7 miljoner kronor i databasen Malin. De informationskrav som genererar kostnader är vidare styrda av EU-direktiv.

4.2.2 Övriga åtgärder som innebär en förändring i företagets vardag

Inom energistatistiken kommer arbetet att fortsätta under 2009 med att få ett mer enhetligt system för inhämtandet av statistiken. I detta arbete samråder Energimyndigheten med SCB, som inhämtar stor del av statistiken på uppdrag av Energimyndigheten. Detta arbete omfattar också att möjliggöra för elektronisk inhämtning av statistik i större utsträckning.

Samarbetet med Boverket när det gäller energistatistik (e-nyckeln) och uppgifter för energideklarationer (Gripen) avses också kunna slutföras under 2009. Resultatet av detta kommer att bli att statistikinlämnare som också ska energideklarera fastighet kan återanvända uppgifter som lämnats för energistatistiken till energideklarationen och vice versa. Vissa uppgifter behöver alltså bara lämnas en gång.

Energimyndigheten har vissa allmänna uppgifter angående företag samlat i ett elektroniskt intressentregister. När elektronisk ansökan görs av ett företag i t.ex. elcertifikatsystemet hamnar dessa uppgifter med automatik i ansökan bara genom angivande av organisationsnummer. Planer finns på att försöka utvidga detta, men det kräver tillgång till andra register än myndighetens eget. Möjligheterna för detta kommer att undersökas under år 2009.

Arbetet med att skapa möjligheter för företag att prenumerera på viss typ av information för att själva inte behöva söka information kommer att fortsätta under 2009. Förbättringar av information är något som återkommer som förbättringsförslag vid kontakter med företag. Information kopplat till regelverk och IT-lösningar för elektronisk kommunikation kommer därför ytterligare att ses över under 2009. Synpunkter har också kommit från näringslivet om att få bättre feedback i de fall företag lämnat uppgifter till den officiella statistiken. Energimyndigheten kommer därför att stärka upp den del av myndighetens informationsgivning, så att företag som lämnat statistikuppgifter ska få en återkoppling och få se hur statistiken används.

Informationsinsatser kommer också att göras för att förmå flera företag att använda de elektroniska kommunikationsmöjligheter som myndigheten utvecklat. Genom att använda elektronisk kommunikation minskar generellt sett administrationen för företagen.

4.3 Åtgärder som genomförts fram till och med 2008

4.3.1 Åtgärder som minskar de administrativa kostnaderna

Program för energieffektivisering

De företag som ingår i programmet har samtliga genomgått ansökningsförfarandet och i de allra flesta fall lämnat sin tvåårsredovisning. Detta innebär att de informationskrav som tas upp i databasen Malin och som där åsatts en administrativ kostnad av 135 miljoner kronor kan lyftas bort. Detta innebär att för programmet som helhet endast återstår en kostnadspost på 1,8 miljoner kronor.

Elcertifikatsystemet

Beslut har fattats om ändringar i föreskrifterna för elcertifikat. Ändringarna avser reglerna kring elintensiv industri. Energimyndigheten föreslår i detta sammanhang också vissa ändringar innebärande att kvotplikten tas bort gällande små producenter (se kapitel 7 nedan). En kombination av dessa ändringar skulle enligt modellen i databasen Malin innebära att den mätbara administrativa bördan skulle minska med ca 4 procent.

Beredskapslagring

Beslut har fattats om ändring i föreskriften om beredskapslagring av olja och kol. Ändringen innebär att lagringsavtal som omfattar del av andra kvartalet och sträcker sig över lagringsårets slut den 30 juni blir möjliga att ingå. Antalet lagringsavtal blir färre med minskade administrationskostnader för bolag och myndighet som följd. Ändringen korresponderar inte direkt till något informationskrav i databasen Malin. Totalt uppgår kostnaderna för detta regelverk till 3,8 miljoner kronor i databasen.

Energistatistiken

Energistatistiken har ändrats vid flera tillfällen under den aktuella perioden. I databasen Malin uppgår kostnaden till 48,8 miljoner kronor. Det kostnadsmässigt största enskilda området inom energistatistiken (energistatistik för lokaler) har varit föremål för ändringsbeslut i föreskriften med syfte att minska den administrativa bördan. De uppgifter som lämnas i form av energistatistik för flerbostadshus respektive lokaler kan lämnas elektroniskt via tjänsten eNyckeln som finns tillgänglig som en webbplats. Den webbtjänst som eNyckeln erbjuder är bl.a. att fastighetsägare kan se sin energiförbrukning i förhållande till kollektivet av fastighetsägare. Införandet av möjligheten till elektroniskt uppgiftslämnande bedöms underlätta det praktiska uppgiftslämnandet, vilket har bekräftats genom det positiva gensvar myndigheten erhållit från enskilda. Vid utarbetandet av systemet har Energimyndigheten fört dialog med tre betydande fastighetsbolag. Användandet av eNyckeln är dock inget krav utan en möjlighet för dem som föredrar sådant uppgiftslämnande. I den mån fullständiga uppgifter har lämnats via eNyckeln föreligger inget krav på lämnande av uppgifter i pappersform.

Vindkraftsanläggningar till havs och i fjällområden

Denna föreskrift har under perioden upphävts, vilket i sig kan ses som en förenkling för företagen. För framtida ansökningar minskar generellt sett uppgiftslämnandet. Den upphävda föreskriften finns emellertid inte med i Nuteks mätningar.

4.3.2 Övriga åtgärder som innebär en förändring i företagens vardag

Kopplat till förenklingsåtgärderna ovan gällande energistatistiken har också föreskriftsändringar gjorts under perioden innebärande förenklade formuleringar och borttagande av vissa frågor samt layoutmässiga förändringar av blanketter. I

de fall pappersblanketter fortfarande används är byggnadsbeteckning och vissa till det kopplade uppgifter förtryckta. Förändringarna av blanketternas utseende och formuleringar av frågor har förändrats med syfte att förenkla och underlätta för uppgiftslämnare att kunna besvara frågorna. För att klargöra för uppgiftslämnaren att uppskattningar för vissa värden är acceptabla görs uppgiftslämnaren uppmärksam på att det avgivna värdet får uppskattas med hjälp av kryssrutor

Vidare innebär förändringarna att urvalet av fastighetsobjekt har ändrats. Tidigare har undersökningsåtgångar baserats på ett urval av fastigheter/taxeringsenheter från fastighetstaxeringsregistret. Undersökningspopulationen har alltså varit objekt från taxeringsregistret medan målpopulationen, d.v.s. de objekt som frågorna gäller, har varit byggnader. I det förändrade urvalet används istället byggnadsregistret och undersökningspopulationen och målpopulationen består därmed av samma typ av objekt. För uppgiftslämnaren innebär den förändrade urvalsramen att identifieringen av den byggnad för vilken uppgifter ska lämnas blir enklare.

Förändringarna innebär sammantaget en mindre uppgiftslämnarbörda eftersom mätinstrumentet har förenklats och frågeställningar som tidigare uppfattats som otydliga har förenklats.

Under perioden infördes kopplingen mellan myndighetens elektroniska intressentregister och de olika IT-system där myndigheten kommunicerar med enskilda. Vid exempelvis en ansökan elektroniskt till elcertifikatsystemet räcker det för bolaget att ange organisationsnummer, så skrivs med automatik in i ansökan samtliga kontaktuppgifter för bolaget.

Hösten 2007 gjordes en genomgång av samtliga Energimyndighetens blanketter för att se om myndigheten av samma företag hämtar in samma uppgift mer än en gång. Det kunde konstateras att detta var fallet när det gäller sakuppgifter bara i en situation kopplad till regelverket för beredskapslagring. Detta är nu åtgärdat. Det som vidare kunde konstateras är att samma företag kan vara aktör i förhållande till myndigheten i olika situationer och den dubbelinlämning av uppgifter som förekommer är just företagens kontaktuppgifter. Detta är nu alltså åtgärdat genom kopplingen till intressentregistret.

Arbetet med att skapa möjligheter för företag att prenumerera på viss typ av information för att själva inte behöva söka information etablerades under den aktuella perioden. Prenumeranten får i mailform nyhetsbrev och uppdateringar av information. Den tid företag och speciellt mindre företag behöver lägga på omvärldsbevakning kan många gånger upplevas som betungande och myndighetens initiativ i detta sammanhang har uppskattats av de olika branscherna där möjligheten till prenumeration har erbjudits.

Under perioden har också informationen kopplad till de olika IT-systemen för elektronisk kommunikation mellan företag och myndighet förbättrats. Syfte med

detta har varit att ytterligare tydliggöra för företagen sådant som kan ha uppfattats som oklart.

5. Åtgärder på EU-området

Energimyndigheten ingår i mätområdet för produkter genom regelverket om märkning av hushållsapparater. De informationskrav som enligt databasen innebär kostnader för företagen gäller just handhavandet av märkningen i butiker av hushållsprodukter. Detta handhavande är styrt av EU-direktiv. Mot denna bakgrund och det faktum att nya EU-direktiv kopplade till produktområdet är i antågande är Energimyndighetens möjligheter till regelförenkling mer begränsade här än i de regelsystem som bygger på en nationell lagstiftning.

6. Samarbete och samverkan med andra myndigheter

Energimyndigheten samarbetar idag med ett antal myndigheter i arbetet kopplat till de olika regelområdena som finns redovisade i denna rapport. Exempel är inom elcertifikatområdet med Svenska Kraftnät och inom energistatistiken med SCB och Boverket m.fl. När det gäller samarbetet med Boverket är det huvudsakliga syftet att hitta samordningsvinster som gynnar såväl företag som myndigheterna.

Det har nämnts tidigare i denna redovisning om den undergrupp till Rådet för den officiella statistiken som har till syfte att samordna statistikmyndigheternas uppgiftsinhämtning. En avgörande fråga när myndigheter ska söka sådan samordning är sekretessfrågan. Denna fråga kan också förutses komma i fokus i det arbete som Bolagsverket inlett med att samla in alla myndigheters blanketter med syfte att företag bara ska lämna en uppgift en gång. En utredning av just sekretessfrågan för att underlätta framtida samordning mellan myndigheter vid uppgiftsinhämtning anser Energimyndigheten vara angeläget.

Det är också angeläget att få till stånd en generell lösning på frågan hur företag ska kunna underteckna blanketter, formulär etc. elektroniskt. En annan fråga kopplat till detta är kravet på firmatecknares underskrift. Denna fråga gäller oavsett om elektroniska formulär eller pappersblanketter används. Från näringslivet har framkommit att krav på firmatecknares underskrift upplevs som betungande.

Ett område som uppmärksamats av Energimyndigheten där samordning är angeläget är i fråga om risk-och sårbarhetsanalyser som upprättas av elnätsföretag. Dessa analyser inlämnas till Energimarknadsinspektionen, men analyserna har även relevans för Svenska Kraftnät och Energimyndighetens verksamhet. En samordning av dessa intressen skulle enligt Energimyndigheten gagna båda myndigheterna och företagen. Samordningen kräver dock lagändring.

7. Förslag på lag- eller förordningsändringar

Nedan följer några förslag på lag- eller förordningsändringar avseende elcertifikatsystemet.

Återkallande av beslut om godkännande av anläggning

Vid möte med näringsdepartementet tidigare i år diskuterades frågan om beslut om återkallelse av godkännande av anläggning bör gälla omedelbart. Tilldelningen kan i praktiken fortsätta till dess att lagakraftvunnen dom finns. Det kan ta lång tid och sanktionsavgift kan endast beslutas två år retroaktivt från datum för beslut. I återkallelseärenden har aktörerna själva begärt att inte tilldelas elcertifikat.

Vid mötet konstaterades att denna lagändring bör kunna införas utan någon ytterligare utredning eftersom det är en kodifiering av praxis.

Ett tillägg behövs i 6 kap 6 § lagen om elcertifikat av vilket bör framgå att beslut om återkallelse ska gälla omedelbart.

Frågor som behöver politisk förankring

Det bör utredas om kvotpliktiga producenter som producerar förnybar el för egen användning ska vara kvotpliktiga. Det är oklart vad det skulle få för konsekvenser att ta bort kvotplikten för dessa. En sådan ändring bör dock begränsas till små producenter. Vid ovan nämnda möte med departementet konstaterades att frågan behöver stämmas av politiskt. En simulering i Nuteks databas Malin är inte möjlig då Energimyndigheten i dagsläget inte vet hur många av de kvotpliktiga registrerade producenterna som producerar förnybar el för egen användning.

Energimyndigheten tog vid mötet med departementet upp frågan om kvotpliktig el även ska omfatta frikraft, förlustel och hjälpkraft. En ändring av detta skulle innebära att den kvotpliktige i sin deklaration inte får göra avdrag för sådan el vilket får till följd att den administrativa bördan minskar för företagen. Vid avdrag för hjälpkraft förekommer inte sällan att den kvotpliktige gjort dubbla avdrag i deklarationen (framför allt gäller detta de företag som är registrerade som elintensiva). Detta medför vid eventuell tillsyn ökad administration och kostnad i form av kvotpliktsavgift. Deklarationshanteringen skulle förenklas avsevärt om dessa avdragsposter togs bort. För att kunna ta bort möjligheterna till avdrag i deklarationen för dessa poster krävs lagändring.

Ett ytterligare steg vore att göra all elanvändning kvotpliktig, dvs. ta bort alla avdragsmöjligheter vid beräkning av kvotplikten. Förutom det ovanstående skulle även rätten till avdrag för el använd i tillverkningsprocessen i elintensiv industri tas bort. Det skulle innebära att de elintensiva industrierna inte längre är kvotpliktiga och således inte behöver registrera sig. Det skulle möjligen kunna stå i strid med syftet med undantaget – att konkurrera på lika villkor med företag utomlands som inte har motsvarande kostnad för elcertifikat. Om man tar bort deklarationsskyldigheten ger en simulering i databasen Malin en minskad

administrativ kostnad med 2,15 procent. Skälet till att minskningen är relativt liten är att den totala kostnaden för elintensiva är förhållandevis liten jämfört med kostnaderna för övriga kvotpliktiga kategorier. Den administrativa bördan minskar för de elintensiva också med anledning av att de inte längre skulle behöva ansöka om registrering. För elleverantörerna blir de förenkling genom att de inte ska göra avdrag för den el de sålt till elintensiva företag. Dessa ändringar ingår dock inte i mätningen i databasen Malin.

Datum för annullering av elcertifikat

Svenska Kraftnät annullerar elcertifikat med ledning av de kvotpliktigas deklarationer den 1 april året efter beräkningsåret. Det innebär att det är endast en månad från det att deklarationerna ska ha kommit in fram till annulleringstillfället. En längre tidsperiod mellan deklaration och annullering skulle medföra att deklarationerna skulle kunna granskas mer ingående. En följd av detta skulle också kunna vara att det blir färre kvotpliktsavgifter eftersom felaktigheter hinner upptäckas och korrigeras innan annullering. Svenska Kraftnät skulle då ha möjlighet att kontakta kvotpliktiga som t.ex. har en stor kvotplikt men saknar tillräckligt antal elcertifikat på sitt konto. Om detta leder till att fler elcertifikat annulleras gynnar det systemet i sin helhet. Svenska Kraftnät har i diskussioner varit positiva till ett framflyttande av datum för annullering till den 1 maj.

Om datum för annullering flyttas till den 1 maj varje år behövs ändring i 4 kap 2 §, 4 kap 10 §, 5 kap 1 §, 6 kap 7 c § lagen om elcertifikat.

Förslag: Det bör utredas om och hur en lagändring gällande tidpunkten för annullering till den 1 maj ska kunna införas utan att den får en negativ effekt på marknaden.

Annullering av elcertifikat vid flera tillfällen

Det finns vissa fall där det skulle kunna vara önskvärt att annullering av elcertifikat ska vara möjlig vid andra tillfällen än 1 april. Det kan vara i ärendet där aktören anser att de ska ha rätt till ett visst avdrag vid beräkning av kvotplikten men tillsynsmyndigheten har en annan åsikt. I de fall det finns ett överklagat beslut, bör annullering kunna ske först då det finns ett lagakraftvunnet beslut i sakfrågan. Nu finns ingen möjlighet för en aktör att annullera elcertifikat till uppfyllande av kvotplikt vid annat tillfälle än 1 april. Det alternativ som finns är istället beslut om kvotpliktsavgift.

Återstående frågor – kan marknaden påverkas negativt om möjlighet införs att annullera vid andra tillfällen? Kan det då bli överklaganden i syfte att skjuta på annulleringen till ett annat bättre tillfälle? Den praktiska konstruktionen av att skapa en möjlighet till annullering vid andra tillfällen – ska elcertifikaten ”låsas” den 1 april om ett överklagande sker i sakfrågan?

Diskussioner fördes vid möte mellan Svenska Kraftnät och Energimyndigheten i september 2008 om hur problemen med annulleringsbesluten skulle kunna lösas. Ett alternativ skulle kunna vara att Energimyndigheten fattar beslut om

fastställande för kvotplikten. Svenska Kraftnätets annulleringsbeslut grundar sig helt på uppgifter från Energimyndigheten och innebär ingen prövning i sak.

Förslag: Det är en stor fråga att göra ändringar i detta avseende. Ytterligare utredning av konsekvenserna behövs. Frågan bör utredas tillsammans med övriga frågor kopplade till svårigheter gällande beslut om annullering.

Små producenter – inte kvotpliktiga

I lagen om elcertifikat regleras vilka aktörer som är kvotpliktiga och därmed skyldiga att inneha elcertifikat i förhållande till sin försäljning respektive elanvändning under det föregående kalenderåret. Kvotpliktiga är elleverantörer som levererar el till elanvändare, elanvändare i den utsträckning de har använt el som de själva producerat, importerat eller köpt på den nordiska elbörsen och elintensiva företag.¹

I prop 2008/09:9 föreslås att elintensiva industrier, med en elanvändning i annat än tillverkningsprocessen som är högst 60 megawattimmar per år de tre senaste åren kan bli befriade från deklarationsskyldigheten. Dessa företag kommer att behöva ansöka om registrering som elintensiva industrier och i samband därmed befrias från deklarationsskyldigheten. Det är nödvändigt att kvotplikten kvarstår eftersom de registreras och därmed får elen levererad utan elcertifikatskostnader. Skälet till införandet av befrielse från deklarationsskyldigheten var att förenkla för företagen. De företag som har en liten kvotplikt får inga administrativa kostnader i form av upprättande av deklaration och eventuellt inköp av elcertifikat. Enligt Nuteks databas Malin minskar den administrativa kostnaden som en följd av att vissa elintensiva industrier befrias från deklarationsskyldigheten med 1,01 procent.

Som en följd av det ovanstående har fråga uppkommit om samma regelförenklighet skulle kunna genomföras för vissa kvotpliktiga producenter. Till skillnad mot elleverantörer och elintensiva företag är producenter kvotpliktiga endast för el som de har använt och som de själva producerat, importerat eller köpt på den nordiska elbörsen. Övrig el är elleverantören kvotpliktig för.

Under 2007 var det 59 företag (producent/importör) som använde mindre än 60 MWh kvotpliktig el. Av dessa hade 30 företag en kvotplikt på 1-10 elcertifikat, övriga hade 0 i kvotplikt. Av de 29 som hade 0 i kvotplikt kan det finnas företag som nu är avregistrerade i och med att de kanske har upphört med verksamhet.

Av de 30 företag med kvotplikt 1-10, så valde 19 att annullera och 11 att inte annullera. Totala kvotplikten för dessa företag uppgick till 77 elcertifikat. Att införa lagändringar som medför att ett 60-tal företag inte längre är kvotpliktiga ger en marginell påverkan på totala kvotplikten.

¹ Ändring av definitionen elintensiva företag föreslås i prop 2008/09:9

För att underlätta den administrativa bördan för producenter med en deklarerad elanvändning om högst 60 megawattimmar per år föreslår Energimyndigheten att dessa inte längre ska vara kvotpliktiga. Förenklingen kommer enbart att beröra sådana som producerar el för egen användning. De som importerar eller köper på nordisk elbörse för egen användning gör det av ekonomiska skäl och då gäller det alltid större volymer, så de kommer aldrig att omfattas.

Systemet blir mer enhetligt när elintensiva och producenter som använder högst 60 megawattimmar el per år får en minskad administrativ börda genom att deklarationsskyldigheten upphör respektive kvotplikten avskaffas.

Vid beräkning av kvotplikt beaktas inte el som använts i tillverkningsprocessen i en elintensiv industri. För att en elleverantör ska veta hur mycket av den sålda elen som levererats till ett elintensivt företag måste dessa företag vara registrerade hos Energimyndigheten som kvotpliktiga. När det gäller producenter medför registrering inte en rätt till avdrag vid beräkning av elleverantörens avdrag. Det finns således inget syfte med registrering av små producenter som kvotpliktiga. Ytterligare skäl till att ta bort kvotplikten för dessa är att Energimyndigheten i egenskap av tillsynsmyndighet inte har möjlighet att ta reda på samtliga producenter som använder el som de själva producerat.

Förslag på lagtext:

4 kap 1 §

Kvotpliktiga är

1. elleverantörer som levererar el till elanvändare
2. elanvändare, som använt el som de själva producerat som överstiger 60 megawattimmar i genomsnitt för den senaste treårsperioden.
3. elanvändare, som använt el som de själva importerat eller som köpt el på den nordiska elbörsen
4. elintensiva företag

Genom denna ändring kommer ett antal små producenter att få minskad administrativ börda genom att de inte behöver anmäla sig för registrering och därmed inte heller är deklarationsskyldiga. Att det är ett genomsnitt för den senaste treårsperioden som ska beaktas har sin grund i att en tillfällig uppgång i produktionen för egen förbrukning inte ska medföra att producenten ska vara skyldig att registrera sig.

I Nuteks databas Malin innebär ett borttagande av kvotplikten för dessa en minskning av de administrativa kostnaderna med 3,18 procent. Att undanta små producenters kvotplikt idag bedöms inte ha någon påverkan på totala kvotplikten. På sikt kan det däremot få större påverkan om det sker en omfattande utbyggnad av småskalig elproduktion.

Frågan är om det behöver finnas en särreglering för sådana producenter som har en nystartad verksamhet och därför saknar ett genomsnittsvärde för de senaste tre åren.

Ändring av rapporteringsintervall enligt 3 kap 4-6 §§ energimyndighetens föreskrifter och allmänna råd om elcertifikat (STEMFS 2006:7)

Vissa anläggningsinnehavare ska rapportera till Svenska Kraftnät varje månad för att få elcertifikat utfärdade. Eftersom rapportering sker så ofta är detta någon som fått en hög administrativ kostnad i databasen Malin. I databasen uppskattas tidsåtgången för upprättande och inrapportering av deklaration till en femtedel av det arbete som krävs för att deklarerat. Den största delen av tiden går åt till informationsinsamling och den tiden kvarstår även om deklarationsskyldigheten skulle tas bort. Diskussion har därför förts om rapportering istället skulle kunna ske en gång per kvartal. En sådan ändring skulle ge en minskning av den administrativa bördan med 36 procent.

De uppgifter som en producent lämnar i rapporten är sannolikt sådana som producenten ändå – av andra skäl – måste ta fram månatligen för verksamheten. Det blir därför ingen skillnad i arbete för producenten i denna del. Det skulle därför vara endast rapporteringen i Svenska Kraftnäts datorstöd som inte skulle behöva göras. En sådan ändring kan också medföra andra inte önskvärda konsekvenser. Det har från aktörernas håll framförts som negativt att ändra intervallen eftersom det innebär att elcertifikaten för dessa aktörer endast utfärdas fyra gånger om året. Som en följd härav framfördes också att om en ändring sker i detta avseende kommer det att försämra likviditeten på elcertifikatmarknaden och öka prisrörligheten på marknaden om utfärdande av elcertifikat skulle koncentreras kvartalsvis.

Slutsatser

Enligt mätningar i Nuteks databas Malin uppgår den totala administrativa kostnaden för elcertifikatsystemet till 7 903 288 kr. De informationskrav som har de högsta kostnaderna är den årliga kvotpliktsdeklarationen² och den månatliga rapporteringen av blandade bränslen till Svenska Kraftnät. De administrativa kostnaderna för dessa uppgår sammanlagt till 7 683 729 kr. För övriga informationskrav uppgår de administrativa kostnaderna till 219 559 kr. För att nå den största möjliga procentuella minskningen av de administrativa kostnaderna för företagen krävs åtgärder gällande deklarationer och den månatliga rapporteringen.

Energimyndigheten konstaterar att de förändringar som införs den 1 januari 2009 gällande elintensiv industri och om den nu föreslagna ändringen införs att kvotplikten tas bort gällande små producenter minskar den administrativa bördan till mätbara 4.19 procent. Ytterligare minskning av den administrativa bördan kommer sannolikt ske genom omarbetning av föreskriften och informationsinsatser

² Deklaration lämnas årligen av elleverantörer, elanvändare i den utsträckning de har använt el som de själva producerat, importerat eller köpt på den nordiska elbörsen och elintensiva företag.

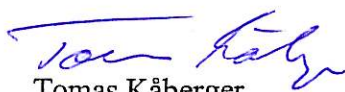
som leder till ökad användning av IT-stödet. Energimyndigheten anser att de förändringar som i nuläget är föreslagna är genomförbara inom en överskådlig framtid.

Om den administrativa bördan ska minska med 25 procent genom förändringar i elcertifikatsystemet krävs drastiska åtgärder som att t.ex. helt ta bort deklarationsskyldigheten för de kvotpliktiga. Detta skulle leda till en uppskattad minskning av den administrativa bördan med 41,07 procent. Detta skulle dock få långtgående konsekvenser för elcertifikatsystemet som helhet. Systemet är uppbyggt på innehav av elcertifikat i förhållande till försäljning eller elanvändning under beräkningsåret. Oavsett om deklarationsskyldighet finns eller inte måste de kvotpliktiga ta fram samma uppgifter för att fullgöra vad som krävs gällande innehav av elcertifikat. Därför skulle den administrativa bördan i praktiken inte minska så mycket som simuleringen ger vid handen.

I Nuteks databas Malin uppskattas tidsåtgången för upprättande och inrapportering av deklaration till en femtedel av det arbete som krävs för att deklarerat. Den största delen av tiden går åt till informationsinsamling och den tiden kvarstår även om deklarationsskyldigheten skulle tas bort. I tid är vinsten för att inte behöva deklarerat för liten i relation med de konsekvenser detta skulle få för systemet som helhet. För att kunna kontrollera aktörernas uppgifter skulle Energimyndigheten behöva lägga ner väsentligt mer tid på tillsyn än vad det tar att handlägga deklarationer med efterföljande beslut. Det finns en risk att aktörerna inte köper in elcertifikat och annullerar utan avvaktar en eventuell tillsyn från Energimyndigheten. Borttagandet av deklarationsskyldigheten skulle också få negativa effekter på elcertifikatmarknaden. Det blir dessutom en skevhet i systemet genom att tilldelningen av elcertifikat är väl reglerad och kontrollerad i motsats till efterfrågan där det blir mindre kontroll och större felmarginaler.

Sedan lagen om elcertifikat trädde i kraft har den ändrats vid ett flertal tillfällen och fler ändringar är föreslagna. Om många och omfattande ändringar görs påverkas marknaden och aktörernas förtroende för elcertifikatsystemet. Detta bör hållas i åtanke när regeländringar övervägs för att nå målet med minskad administrativbörda om 25 procent.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Tomas Kåberger. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit avdelningschefen Susan Linton Royen och verksjuristen Fredrik Selander, den sistnämnde föredragande.

Tomas Kåberger
Fredrik Selander